

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Ісайчева К.К., Каплаушенко А.Г., Самелюк Ю.Г.</i> ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	134
<i>Козиряцька С.А.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	135
<i>Кришталь В.М.</i> ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	138
<i>Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П., Черчесова О.Ю.</i> ЗМІНА ПІДХОДІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ПОКАЗНИКА ЯКІСНОЇ УСПІШНОСТІ З ДИСЦИПЛІНИ «БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ» У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА» ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ	139
<i>Крупей К.С., Деген А.С., Кравченко Г.В.</i> ЖАНР ІНТЕРВ'Ю ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ СТУДЕНТАМИ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО Й АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ	140
<i>Кулакова О.М.</i> ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	142
<i>Мазулін О.В.</i> САМОСТІЙНА РОБОТА ФАРМАЦЕВТИВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» В УМОВАХ ON-LINE НАВЧАННЯ	143
<i>Масік Н.П.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ СТАРШИХ КУРСІВ	144
<i>Пилипенко В.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС	145
<i>Рогова А.В.</i> ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ В МЕДИЦИНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	146
<i>Самойленко О.В., Малахова В.В.</i> СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО МІКРОКЛІМАТУ В ГРУПІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	149
<i>Сепетий Д.П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ФІЛОСОФІЇ СВІДОМОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ PhD В МЕДИЧНИХ ЗВО	150
<i>Сидоренко О.В., Денисенко О.М.</i> ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ І ПРОБЛЕМИ	151
<i>Соляненко О.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	154
<i>Соляник О.В.</i> СИТУАЦІЙНО-РОЛЬОВА ГРА У ВИВЧЕННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	155
<i>Стиця Н.В., Школова О.П.</i> ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ТЕРАПІЯ	156
<i>Ткач А.В.</i> ДЕРЖАВНА МОВА – МОВА ФАХОВОГО СПІЛКУВАННЯ	157
<i>Точиліна Т.М., Точилін А.В.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ МЕДИЧНОЇ ТА БІО-ЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	158
<i>Уварова О.О.</i> ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА «ІМІДЖ ЛІКАРЯ»: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКЛАДАННЯ	159

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА «ІМІДЖ ЛІКАРЯ»: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКЛАДАННЯ

Уварова Олена Олександрівна,
к.і.н., доцент, доцент кафедри суспільних наук,
Одеський національний медичний університет

Професійна діяльність медичного працівника супроводжується необхідністю не тільки лікувати, але й спілкуватися з людьми, отже, спонукає лікаря до створення позитивного образу його як особистості та ділової людини. Сьогодні професійний імідж фахівця, складаючись з компетентності, культури поведінки та мовлення, емоційного інтелекту, дотримання вимог до зовнішнього вигляду тощо, впливає на його успішність. Тому здобувачі вищої медичної освіти потребують ознайомлення з основними позиціями іміджології ще на етапі навчання.

Останніми роками співробітники кафедри суспільних наук Одеського національного медичного університету працюють над НДР «Імідж лікаря: філологічний та історико-культурологічний аспекти» [1-5] і як результат розробили вибіркочну освітню компоненту «Імідж лікаря», викладання якої було втілено в освітній процес у 2022-23 н.р.

«Імідж лікаря» – це курс з високим рівнем рефлексії та інтеграцією гуманітарних та спеціальних наук, етики, деонтології, PR. Основною метою викладання є: засвоєння здобувачами знань іміджології та вироблення практичних умінь і навичок створення професійного іміджу лікаря як моральної та освіченої особистості. Завданнями стало: ознайомити здобувачів з вітчизняними і світовими традиціями у галузі іміджування, висвітлити схеми конструювання іміджу у медичній сфері, навчити використовувати набуті знання у практиці.

В умовах реформування медичної галузі пацієнт очікує змін у самому процесі спілкування з лікарем, тому необхідною є психологічна підготовка фахівців, розвиток їхніх компетентностей. Викладання компоненти цілком відповідає формуванню таких загальних компетентностей як: здатність до абстрактного мислення; здатність оволодівати сучасними знаннями і застосовувати їх у практичних ситуаціях; розуміння професійної діяльності; здатність використовувати комунікаційні технології; наполегливість щодо взятих обов'язків; здатність примножувати моральні та культурні цінності суспільства. Осягнення компоненти спрямоване на вироблення спеціальних фахових компетентностей: здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і розв'язувати медичні проблеми з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності; здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я; здатність до організації надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг; дотримання професійної та академічної доброчесності.

У 2022-23 н.р. вибіркочна компонента «Імідж лікаря» була запропонована здобувачам, у т.ч. іноземним, 2 і 3 курсів спеціальності «Медицина», багато з них виявили бажання її вивчати. Увагу було приділено таким темам як: технології управління іміджем, побудова та психологічні засади ефективного професійного іміджу лікаря, лідерський імідж лікаря, імідж медичної установи та ін. Серед практичних аспектів корисними стали завдання на самопозиціонування (укладання резюме, написання мотиваційного листа та дослідницького проекту). Саме розширення практичного боку освітньої компоненти є подальшим вдосконаленням її змісту. Анкетування щодо якості викладання цієї компоненти виявили позитивне ставлення і зацікавлення здобувачів.

Перші результати показали важливість наявності вибіркової компоненти «Імідж лікаря» для професійного самовдосконалення майбутніх працівників системи охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Сікорська О., Орду К. Комунікативна компетентність як показник професійного іміджу сучасного лікаря. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 43. Т. 3. С. 207-212.
2. Сікорська О., Орду К. Формування професійного іміджу майбутніх лікарів як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 41. Т. 3. С. 211-216.
3. Тарасенко С. О., Уварова О. О. Усталений імідж лікаря: Необхідність або перешкода індивідуальності? *Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини*: тези доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю (для студентів та молодих вчених), присвяченої 150-річчю з дня народження В. В. Вороніна. Одеса, 9–10 квітня 2020 р. Одеса: ОНМедУ, 2020. С. 11.
4. Уварова О. О., Сікорська О. О. Уміння самоорганізації у майбутніх лікарів як умова формування професійного іміджу. *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)*: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2022 р. Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. С. 90-91.

5. Уварова О. О., Сікорська О. О., Кулачинський М. М. Необхідність формування професійного іміджу в контексті вищої медичної освіти. *Теорія та практика сучасної науки та освіти: матеріали Міжнародної наукової конференції*. м. Дніпро, 29-30 листопада 2019 р. Ч. II. Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. С. 78-79.

РОЛЬ КІНЕМАТОГРАФУ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

*Федоренко Ольга Олександрівна,
к. соц. н., ст. викладач кафедри філософії,
Харківський національний медичний університет*

Розвиток сучасної системи вищої освіти потребує залучення інтерактивних методик викладання, нових форм та методів навчального процесу. Активне використання таких методик допомагає прискорити темпи навчання за рахунок покращення доступності матеріалу, критичного його осмислення, підвищення мотивації студентів до навчальної діяльності. Не викликає сумнівів необхідність використання таких інтерактивних методик і для медичної освіти.

Крім того, сучасні студенти-медики є представниками цифрової епохи («покоління Z») і для забезпечення якісного навчання викладачам потрібно чітко усвідомлювати ключові особливості даного покоління. Так як візуальне сприйняття інформації у таких студентів розвинене краще, їхнє навчання має ґрунтуватись саме на таких освітніх інструментах. Графічні зображення, відеоматеріали, анімація суттєво урізноманітнюють процес навчання, роблять його більш цікавим і сучасним, розвивають творче мислення здобувачів освіти, сприяють ефективнішому засвоєнню ними матеріалу.

Одним з таких візуальних інструментів є кінематограф. Використання художніх та документальних фільмів в освітній діяльності – розповсюджена практика в закордонних медичних вишах. Наприклад, на медичному факультеті Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана з 2005 року існує проєкт, який став частиною навчальної програми, «Кіно та медицина», де студенти дивляться фільми та обговорюють їх зі спеціалістами медичної сфери [1]; а в бібліотеці Інституту етики Кеннеді міститься колекція з понад 700 унікальних DVD та відеокасет з документальними та художніми фільмами, присвячених питанням етики, яка постійно поповнюється [4].

Роль кінематографу в освітній, в тому числі медичній, діяльності розглядалася у роботах багатьох закордонних науковців. Дидактичні можливості використання фільмів у викладанні біоетики досліджували М. Альбалахедо та Дж. Санчез, Я. Солбак, А. Меркаде та В. Аларкон, [3; 8; 2; 5], іспанські науковці Ф.С. Санчез, А. Болумбуру та К. Агірре сфокусувалися на етичних аспектах окремого фільму («Утікач», 1993) [7], а Ч. Айк та Н. Андерсон запропонували за допомогою таких візуальних інструментів, як фільми і комікси навчати біоетиці підлітків старшої школи [6].

На думку іноземних дослідників, кіно, з його потужним впливом на інтелект, почуття та емпатію, є надзвичайно важливим інструментом навчання, який допомагає студентам зрозуміти та запам'ятати аргументи та точки зору щодо складних етичних проблем, таких, наприклад, як експерименти на тваринах, донорство органів, сурогатне материнство, генні технології, репродуктивні технології, евтаназія [6]. Фільми чудово відображають обставини, індивідуальний і соціальний контекст, у якому відбуваються події, і є ідеальним засобом описати хворобу як індивідуальний досвід і як соціальний феномен, а не лише як біологічний факт чи абстрактну нозологічну сутність.

Окрім інтелектуальної, лікар має розвинути, емоційну та чутливу сфери, які дозволять йому зрозуміти хвору людину, те, що вона відчуває, її життєві проблеми. Фільми можуть допомогти досягти більшої соціальної чутливості до хвороб, самотності, паліативної допомоги, питань, пов'язаних зі смертю, самогубствами тощо.

Перегляд кінофільму у навчальних цілях передбачає не лише його демонстрацію і має сприйматися аудиторією не лише як розвага, а і як матеріал для вдумливої та серйозної роботи.

Розглянемо як приклад фільм Алехандро Аменобара «Море всередині» (2004), сюжет якого заснований на реальній історії іспанця Рамона Санпедро та розкриває його боротьбу за «гідну смерть». Даний фільм не тільки показує складне життя людини з тетраплегією, а й надає багато аргументів «за» (від самого Рамона, його адвоката та певних асоціацій) та «проти» евтаназії (від його сім'ї, паралізованого католицького священика, іспанської держави). Однак, фільм «Море всередині» – це не просто зняті на плівку дебати щодо евтаназії, а дуже особисте уявлення про